C/2026/3938

1.9.2026.

PREPORUKA VIJEĆA

od 10. srpnja 2026.

o ekonomskim, socijalnim, strukturnim i proračunskim politikama te politikama zapošljavanja Slovačke

(C/2026/3938)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 ([1]), a posebno njezin članak 3. stavak 3.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža ([2]), a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

(1) U Uredbi (EU) 2024/1263 navode se ciljevi okvira gospodarskog upravljanja, čija je svrha promicanje dobrih i održivih javnih financija, održivog i uključivog rasta i otpornosti putem reformi i ulaganja te sprečavanje prekomjernih državnih deficita. Uredbom je propisano da Vijeće i Komisija provode multilateralni nadzor u kontekstu europskog semestra u skladu s ciljevima i zahtjevima utvrđenima u Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Europski semestar uključuje i sastavljanje preporuka za pojedine zemlje te nadzor provedbe tih preporuka.

([1]) Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 (SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L 306, 23.11.2011., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

(2) Komisija je 25. studenoga 2025. donijela mišljenje o nacrtu proračunskog plana Slovačke za 2026. Komisija je istog dana na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2026., u kojem je Slovačka utvrđena kao jedna od država članica za koju je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Komisija je donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja, Preporuku za preporuku Vijeća o ljudskom kapitalu u Europskoj uniji te Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2026., u kojem se analizira provedba smjernica za zapošljavanje i načela europskog stupa socijalnih prava. Vijeće je 21. travnja 2026. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja ([3]), a 9. ožujka 2026. Zajedničko izvješće o zapošljavanju i Preporuku o ljudskom kapitalu.

(3) Komisija je 29. siječnja 2025. objavila Kompas konkurentnosti, strateški okvir čiji je cilj potaknuti globalnu konkurentnost Unije u sljedećih pet godina. U njemu je utvrđeno da su tri imperativa preobrazbe – inovacije, dekarbonizacija i konkurentnost te sigurnost – ključni stupovi održivog gospodarskog rasta. Otkako je objavljen, Kompas konkurentnosti služi kao temelj za rad u sklopu europskog semestra, čime se osigurava usklađenost ekonomskih politika država članica sa strateškim ciljevima EU-a i omogućuje ujednačen pristup gospodarskom upravljanju, što potiče održiv rast, inovacije i otpornost u cijeloj Uniji.

(4) Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika nastavlja se u 2026. razvijati usporedno sa završnom fazom provedbe Mehanizma za oporavak i otpornost ([4]). Planovi za oporavak i otpornost, uz financiranje u okviru kohezijske politike, odigrali su ključnu ulogu u ostvarenju prioriteta politika u okviru europskog semestra jer se u tim planovima moralo djelotvorno poraditi na svim ili na znatnom dijelu izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedine zemlje izdanima u nedavnim ciklusima, i te su se preporuke morale uzeti u obzir u programima financiranima u okviru europske kohezijske politike. Kako se Mehanizam za oporavak i otpornost bliži kraju, i dalje je ključno nastaviti s reformama i ulaganjima koji primaju potporu i provode se u okviru tog mehanizma te ih nadograđivati, posebno one koji doprinose svladavanju izazova utvrđenih u preporukama za pojedine zemlje.

(5) Komisija je 3. lipnja 2026. objavila Izvješće za Slovačku za 2026. U njemu je ocijenjen napredak Slovačke u smislu preporuka koje su joj upućene 2025. i analizirana je provedba plana za oporavak i otpornost Slovačke. Na temelju te analize u navedenom su izvješću utvrđeni najhitniji izazovi s kojima se Slovačka suočava. Ocijenjen je i napredak Slovačke u provedbi europskog stupa socijalnih prava i ostvarenju glavnih ciljeva Unije u pogledu zapošljavanja, stjecanja vještina te smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti, kao i napredak u ostvarenju ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda.

([3]) SL C, C/2026/2434, 28.4.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.
([4]) Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

(6) Komisija je provela detaljno preispitivanje za Slovačku na temelju članka 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Glavni zaključci ocjene službi Komisije o makroekonomskim slabostima za Slovačku za potrebe te uredbe objavljeni su 20. svibnja 2026. ([5]) Komisija je 3. lipnja 2026. zaključila da u Slovačkoj postoje makroekonomske neravnoteže. Konkretno, u Slovačkoj postoje slabosti povezane s vanjskom bilancom i državnim saldom, konkurentnošću, tržištem nekretnina i kontinuiranim dugom kućanstava, a mjere politike su ograničene. Iako se deficit tekućeg računa smanjio u 2025. zahvaljujući nižim cijenama energije i većem izvozu, očekuje se da će se u 2026. povećati s pogoršanjem vanjskog okruženja. Državni deficit marginalno se smanjio u 2025., ali je i dalje visok i opterećuje vanjsku bilancu. Predviđa se da će u 2026. uglavnom ostati isti i da će se u 2027. povećati uz pretpostavku nepromijenjenih politika, što će povećati državni dug. Inflacija je u 2025. bila viša nego u europodručju, djelomično zbog povećanja stope PDV-a, a predviđa se da će temeljna inflacija u 2026. i dalje biti među najvišima u europodručju. Konkurentnost je dodatno oslabila zbog brzog rasta jediničnih troškova rada, za koje se očekuje da će nastaviti relativno brzo rasti i u 2026. Cijene nekretnina skočile su 2025. zbog nižih stopa na hipotekarne kredite i vjerojatno će nastaviti dinamično rasti zbog ograničene ponude. Zaduživanje kućanstava također se povećalo zbog nižih kamatnih stopa i većeg dohotka. Napredak politika ograničen je. Predviđa se da bi se slabosti mogle smanjiti djelotvornim rješavanjem glavnih problema u oporezivanju rada, konkurentnosti, stambenoj ponudi i fiskalnoj politici.

(7) Vijeće je 21. siječnja 2025. na temelju ocjene i preporuke Komisije donijelo Preporuku o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Slovačke ([6]). Plan se odnosi na razdoblje od 2025. do 2028. i četverogodišnju fiskalnu prilagodbu. Vijeće je preporučilo sljedeće maksimalne stope rasta neto rashoda: 3,8 % u 2025., 0,9 % u 2026., 1,6 % u 2027. i 1,5 % u 2028., što odgovara maksimalnim kumulativnim stopama rasta, izračunanima u odnosu na baznu godinu 2023., od 10,3 % u 2025., 11,2 % u 2026., 13,0 % u 2027. i 14,8 % u 2028. Te maksimalne stope rasta neto rashoda za razdoblje 2025. – 2028. podudaraju se s korektivnim kretanjem koje je Vijeće preporučilo 21. siječnja 2025. na temelju članka 126. stavka 7. UFEU-a s ciljem okončanja stanja prekomjernog deficita ([7]) i postupak u slučaju prekomjernog deficita za Slovačku je u mirovanju.

(8) Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine i njegove posljedice egzistencijalna su prijetnja Europskoj uniji. Komisija je pozvala države članice da koordinirano zatraže aktivaciju nacionalne klauzule o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu radi potpore nastojanjima EU-a da se postigne brzo i znatno povećanje potrošnje za obranu ([8]), a Europsko vijeće taj je prijedlog pozdravilo 6. ožujka 2025. Na zahtjev Slovačke od 8. srpnja 2025. Vijeće je na preporuku Komisije donijelo preporuku kojom se Slovačkoj dopušta odstupanje od preporučenih maksimalnih stopa rasta neto rashoda ([9]). Razdoblje aktivacije nacionalne klauzule o odstupanju (2025. – 2028.) Slovačkoj omogućuje da ponovno odredi prioritete državnih rashoda ili poveća državne prihode tako da trajno povećani rashodi za obranu ne ugroze fiskalnu održivost u srednjoročnom razdoblju.

(9) Slovačka je 30. travnja 2026. dostavila svoje godišnje izvješće o napretku za 2026. ([10]) u kojem izvješćuje o poštovanju preporučenih maksimalnih stopa rasta neto rashoda i provedbi reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u preporukama koje su joj upućene u okviru europskog semestra. U godišnjem izvješću o napretku uzeto je u obzir i polugodišnje izvješće Slovačke o napretku postignutom u provedbi njezina plana za oporavak i otpornost u skladu s člankom 27. Uredbe (EU) 2021/241.

([5]) SWD(2026) 142 final.

([6]) Preporuka Vijeća od 21. siječnja 2025. o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Slovačke (SL C, C/2025/645, 10.2.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/645/oj).

([7]) Preporuka Vijeća s ciljem okončanja stanja prekomjernog deficita u Slovačkoj, donesena 21. siječnja 2025. Svi dokumenti koji se odnose na postupak u slučaju prekomjernog deficita za Slovačku dostupni su na sljedećoj poveznici: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/slovakia_en.

([8]) Komunikacija Komisije o financiranju povećanih rashoda za obranu u okviru Pakta o stabilnosti i rastu, Bruxelles, 19.3.2025., C (2025) 2000 final.

([9]) Preporuka Vijeća od 8. srpnja 2025. kojom se Slovačkoj dopušta odstupanje od maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako ih je utvrdilo Vijeće na temelju Uredbe (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne klauzule o odstupanju) (SL C, C/2025/3974, 20.8.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3974/oj).

([10]) Godišnja izvješća o napretku za 2026. dostupna su na sljedećoj poveznici: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

(10) Rast realnog BDP-a u 2025. iznosio je 0,8 %, a inflacija mjerena HIPC-om 4,2 %. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će se realni BDP povećati za 0,8 % u 2026. i za 1,5 % u 2027. te da će inflacija mjerena HIPC-om iznositi 4,3 % u 2026. i 3,2 % u 2027.

(11) Prema podacima Eurostata ([11]) deficit opće države u Slovačkoj se s 5,3 % BDP-a u 2024. smanjio na 4,5 % BDP-a u 2025. To smanjenje deficita u 2025. uglavnom je posljedica mjera konsolidacije i nižih ulaganja u obranu od očekivanih zbog kašnjenja u isporuci određene vojne opreme. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se deficit od 4,6 % BDP-a u 2026. i 5,4 % BDP-a u 2027. Neznatno povećanje u 2026. prvenstveno proizlazi iz povećanja ulaganja zbog odgođene isporuke vojne opreme predviđene za prethodnu godinu. Povećanje deficita u 2027. uglavnom se temelji na očekivanoj isporuci vojne opreme.

(12) Prema Komisijinim procjenama smjer fiskalne politike ([12]), koji uključuje rashode financirane na nacionalnoj razini i na razini EU-a, bio je u 2025. kontrakcijski, za 1,1 % BDP-a. Predviđa se da će u 2026. i 2027. biti kontrakcijski, za 0,5 % odnosno 1,1 % BDP-a.

(13) Prema podacima Eurostata ([13]) dug opće države u Slovačkoj povećao se s 59,7 % BDP-a na kraju 2024. na 61,4 % BDP-a na kraju 2025. Povećanje udjela duga u 2025. uglavnom je posljedica visokog primarnog državnog deficita. Uz to, uzlaznom kretanju duga doprinosi činjenica da rashodi za kamate rastu brže od gospodarstva. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se povećanje udjela duga u BDP-u na 63,7 % do kraja 2026. i daljnje povećanje na 66,9 % do kraja 2027. Povećanje u 2026. i 2027. uglavnom je posljedica izrazite postojanosti državnih deficita.

(14) Prema podacima Eurostata ([14]) ukupni rashodi opće države za obranu u Slovačkoj iznosili su 2,0 % BDP-a u 2025., što odgovara povećanju od 0,6 postotnih bodova BDP-a u odnosu na referentnu godinu 2021. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će u 2026. biti na istoj razini. To odgovara povećanju od 0,6 postotnih bodova BDP-a u odnosu na referentnu godinu 2021. ([15])

(15) Unija se nastavlja suočavati s rizicima od poremećaja u opskrbi energijom i povećane nestabilnosti cijena, a stanje dodatno pogoršavaju geopolitičke napetosti koje utječu na globalna tržišta nafte i plina. Iskustvo stečeno tijekom energetske krize 2022. i 2023. pokazalo je da opsežne, neciljane mjere podrazumijevaju velike fiskalne troškove i da su društveno i gospodarski neučinkovite. Od izbijanja rata na Bliskom istoku u veljači 2026. Slovačka nije donijela nove mjere fiskalne politike za ublažavanje posljedica visokih cijena energije na kućanstva i poduzeća ([16]).

([11]) Eurostat – Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2026.

([12]) Smjer fiskalne politike definira se kao godišnja promjena odnosnog stanja proračuna opće države. Cilj mu je procijeniti ekonomski impuls koji proizlazi iz fiskalnih politika, onih koje financira država i onih koje se financiraju iz proračuna EU-a. Smjer fiskalne politike mjeri se kao razlika između (i) srednjoročnog potencijalnog rasta i (ii) promjene primarnih rashoda bez diskrecijskih mjera na strani prihoda te uključujući rashode koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratnim sredstvima) iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova Unije.

([13]) Eurostat – Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2026.

([14]) Eurostat, državni rashodi prema klasifikaciji funkcija države (COFOG).

([15]) NATO-ova definicija potrošnje za obranu razlikuje se od definicije iz klasifikacije funkcija države (COFOG). Osim toga, mogle bi postojati razlike zbog vremena evidentiranja rashoda, posebno za vojnu opremu, jer se u izvješćima NATO-a ne slijede pravila iz nacionalnih računa za vrijeme evidentiranja.

([16]) Uzeto je u obzir stanje na datum zaključenja Komisijine proljetne prognoze 2026. (4. svibnja 2026.).

(16) Na temelju Komisijinih izračuna neto rashodi u Slovačkoj povećali su se za 1,7 % u 2025. i kumulativno za 5,4 % u 2024. i 2025. Rast neto rashoda u 2025. niži je od preporučene maksimalne stope rasta. Razmatraju li se 2024. i 2025. zajedno, i kumulativna stopa rasta neto rashoda ispod je preporučene maksimalne stope rasta.

(17) Na temelju Komisijinih izračuna, predviđa se da će se neto rashodi u Slovačkoj povećati za 2,9 % u 2026., a kumulativno za 8,4 % u 2024., 2025. i 2026. Predviđeni rast neto rashoda u 2026. veći je od preporučene maksimalne stope rasta, što odgovara odstupanju od 0,8 % BDP-a na godišnjoj razini. Razmatraju li se 2024., 2025. i 2026. zajedno, predviđa se da će kumulativna stopa rasta neto rashoda biti ispod preporučene maksimalne stope rasta ([17]).

(18) Osim toga, nedostatna provedba postojećih analiza rashoda u proračunskom postupku ograničava potencijal za uštede koje bi mogle poboljšati javne financije.

(19) Porezni klin (oporezivanje dohotka od rada) u Slovačkoj ostao je 2025. iznad prosjeka EU-a na svim razinama dohotka, osobito u skupini osoba s niskim dohotkom. Nedavna povećanja obveznih doprinosa za socijalno i zdravstveno osiguranje dodatno su povećala porezni klin u toj skupini. Slovačka i dalje ostvaruje niske prihode od periodičnih poreza na nekretnine, niže od prosjeka EU-a, i to uglavnom zbog sustava oporezivanja nekretnina, koji se temelji na površini, a ne na tržišnoj vrijednosti. Time se ograničava stvaranje prihoda, smanjuje pravednost i povećava pritisak na cijene nekretnina. Prihodi od poreza za zaštitu okoliša, uključujući poreze na prijevoz, onečišćenje i korištenje prirodnih resursa, sustavno su ispod prosjeka EU-a, što upućuje na to da se primjena načela „onečišćivač plaća” može dodatno ojačati.

(20) U zadnje dvije godine porezi na dobit znatno su se povećali, a i postali složeniji zbog uvođenja tri nova porezna razreda u siječnju 2025. I efektivna i zakonska stopa poreza na dobit za velika poduzeća iznad su prosjeka EU-a. Poslovno okruženje dodatno je opterećeno nedavnim porezom na platne usluge. S druge strane, povećanje standardne stope PDV-a s 20 % na 23 % stvorilo je dodatno porezno opterećenje za kućanstva, a zbog dvije smanjene stope PDV-a, koji se primjenjuje na mnoge proizvode i usluge, sustav je postao složeniji uz veće porezne rashode. Osim toga, kapitalni dobici od prodaje nekretnina oslobođeni su poreza nakon pet godina, čime se sužava porezna osnovica i potiču dugoročna ulaganja u stanovanje. Iako se jaz u ispunjavanju obveza PDV-a u Slovačkoj smanjio, i dalje je iznad prosjeka EU-a od 8,2 %. Slovačka je postigla napredak u digitalizaciji porezne uprave, ali daljnji napredak, posebno kad je riječ o elektroničkom izdavanju računa, koje se već provodi, i unaprijed ispunjenim poreznim prijavama, mogao bi smanjiti porezne gubitke, olakšati izvršavanje poreznih obveza i smanjiti troškove. Istodobno, stopa e-prijava poreza na dohodak i dalje je niska i znatno ispod prosjeka EU-a.

(21) Sustav socijalne skrbi postupno se širio zadnjih godina uz sve veće troškove. Opsežne socijalne naknade, kao što su stalne isplate trinaeste mirovine, raspodjela poreza na dohodak roditeljima i subvencije za energiju, nisu učinkovito usmjerene na ranjive skupine, a energetske mjere, kojima je sad obuhvaćeno 90 % kućanstava, i dalje narušavaju cjenovne signale na tržištu.

([17]) Budući da Slovačka koristi fleksibilnost u skladu s nacionalnom klauzulom o odstupanju, procjena usklađenosti usmjerena je na potonju usporedbu.

(22) Slovačka se i dalje suočava s ozbiljnim nedostatkom stambenih jedinica i ima najmanji stambeni fond po stanovniku u EU-u, a građevinska aktivnost dodatno je oslabila – u prvoj polovini 2025. započeta je gradnja samo 7 241 novog stana. To smanjenje u skladu je sa širim smanjenjem stanogradnje, vidljivim iz broja građevinskih dozvola, koji se od 2021., kad je dosegnuo vrhunac, postupno smanjivao do kraja 2024., zbog čega je ukupni stambeni fond u Slovačkoj znatno ispod prosjeka EU-a. Iako je donesen novi Zakon o gradnji s ciljem pojednostavnjenja postupaka izdavanja dozvola, njegova je provedba u ranoj fazi, pa učinci još nisu vidljivi. Sektor najma također je nedovoljno razvijen, a udio stanova u najmu daleko je ispod prosjeka EU-a i dugo se nije povećavao. Podaci iz popisa stanovništva pokazuju da je došlo do oštrog pada udjela stanova u privatnom najmu, koji se 2021. smanjio na samo 0,86 %. Socijalno stanovanje i dalje je prilično nerazvijeno i čini samo 2,5 % ukupnog stambenog fonda, što je jedan od najnižih udjela u EU-u. Ti sistemski nedostaci nerazmjerno utječu na marginalne skupine, posebno na romske obitelji, od kojih 86 % živi u prenapučenim uvjetima, nerijetko u odvojenim naseljima bez osnovne infrastrukture kao što je pouzdan pristup vodi. Nesigurni uvjeti stanovanja otežavaju njihovu integraciju u obrazovni sustav i na tržište rada. Nadalje, u zadnjem desetljeću znatno se povećao broj beskućnika u Slovačkoj. K tomu, naknade za stanovanje pokrivaju samo minimalan dio troškova najma i ne doprinose bitno priuštivosti najma.

(23) Sustavno, smisleno i pravodobno uključivanje lokalnih i regionalnih tijela, socijalnih partnera, civilnog društva i drugih relevantnih dionika ostaje ključno za osiguravanje opće odgovornosti za uspješnu provedbu Unijinih instrumenata financiranja, kao i u kontekstu europskog semestra.

(24) Provedba programa kohezijske politike, koja obuhvaća potporu iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR), Fonda za pravednu tranziciju (FPT), Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) i Kohezijskog fonda (KF) u Slovačkoj, i dalje je ispod prosjeka EU-a i kad je riječ o odabiru projekata i kad je riječ o plaćanjima. Važno je povećati i ubrzati napore da se osigura brza provedba ulaganja te istodobno maksimalno povećati njihov učinak na terenu. Slovačka već poduzima mjere za poticanje konkurentnosti i rasta u okviru svojih programa kohezijske politike. No i dalje se suočava s teškoćama u provedbi, među ostalim u vezi s ulaganjima u istraživanje i razvoj, inovacijama, digitalizacijom, zaštitom prirode i bioraznolikosti te uključivanjem Roma. Slovačka istodobno treba ubrzati provedbu FPT-a jer sredstva trebaju biti isplaćena do kraja 2026. Bitno je osigurati da se nova ulaganja koja je Slovačka utvrdila u svojem preispitivanju fondova kohezijske politike u sredini programskog razdoblja, posebno ulaganja povezana s pet prioriteta iz Uredbe o preispitivanju u sredini programskog razdoblja ([18]), provode brzo i djelotvorno.

(25) Istočne pogranične regije Slovačke suočavaju se s dodatnim izazovima, koji ugrožavaju njihove izglede za gospodarski i socijalni razvoj, jer pogoršavaju postojeće strukturne izazove. Učinak agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine povećava sigurnosne pritiske, ometa prekogranične gospodarske aktivnosti i smanjuje privlačnost ulaganja.

(26) Slovačka se suočava s nekoliko izazova povezanih s poslovnim okruženjem i javnom upravom, digitalizacijom, istraživanjem i inovacijama, pravosudnim i antikorupcijskim sustavom, dekarbonizacijom i transformacijom industrije, razvojem mobilnosti s nultom stopom emisija, tržištem rada, obrazovanjem i zdravstvom.

(27) Poslovno okruženje u Slovačkoj i dalje ograničava nepredvidljiv regulatorni okvir. Regulatornoj nestabilnosti doprinose česti ubrzani zakonodavni postupci i izmjene zakonodavstva koje iniciraju članovi parlamenta, često bez standardne procjene učinka i savjetovanja s dionicima. Okvir za bolju regulativu uveden je, ali se nedosljedno i uglavnom formalistički primjenjuje, što ograničava njegovu djelotvornost za poboljšanje kvalitete i predvidljivosti zakonodavstva. Kao posljedica toga, savjetovanja s dionicima i procjene učinka nisu na odgovarajući način integrirane u zakonodavni postupak, a nedavnim mjerama, među ostalim na temelju plana za oporavak i otpornost, postignuta su tek neznatna poboljšanja. S druge strane, administrativno opterećenje i dalje je visoko, a komplicirani postupci i zahtjevi za usklađenost ograničavaju poslovnu aktivnost. Na kraju, u Slovačkoj i dalje postoje regulatorne i administrativne prepreke za jedinstveno tržište, koje utječu na prekogranično pružanje usluga i slobodu poslovnog nastana, osobito u obliku nedosljednih zabrana vožnje i ograničavajućih pravila o trgovini na malo.

([18]) Uredba (EU) 2025/1914 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2025. o izmjeni uredaba (EU) 2021/1058 i (EU) 2021/1056 u pogledu posebnih mjera za svladavanje strateških izazova u kontekstu preispitivanja u sredini programskog razdoblja.

(28) Rascjepkanost struktura lokalnog upravljanja i dalje narušava kvalitetu javnih usluga. Velik broj malih općina, koje često imaju vrlo ograničen administrativni kapacitet i nedostatna sredstva u odnosu na zadaće, ograničava djelotvorno planiranje ulaganja i apsorpciju sredstava EU-a. Iako se pilot-projektom zajedničkih uslužnih centara donekle uspjelo poboljšati stratešku koordinaciju na središnjoj razini i objediniti administrativne kapacitete na lokalnoj razini, međuopćinska suradnja i dalje je ograničena, a sveobuhvatna reforma lokalnog upravljanja još nije pokrenuta.

(29) Nedavne izmjene zakonodavstva oslabile su transparentnost i tržišno natjecanje u javnoj nabavi. Povećanjem pragova za objavu i pojednostavnjenjem postupaka smanjeno je administrativno opterećenje, ali se i povećao rizik za tržišno natjecanje i transparentnost, pogotovo za ugovore ispod praga. Postupci nabave i dalje su dugotrajni te se odabir i dalje najčešće temelji na kriteriju najniže cijene, što znači da se ne uzimaju dovoljno u obzir aspekti kvalitete i troška tijekom životnog ciklusa. Osiguravanje djelotvornog nadzora i jačanje uloge nadležnih tijela u zaštiti tržišnog natjecanja i transparentnosti ključni su za poboljšanje učinkovitosti javnih rashoda i podupiranje dobrog upravljanja.

(30) Pravosudni sustav i okvir za borbu protiv korupcije i dalje su izvor zabrinutosti, a kapacitet za otkrivanje, istragu i kazneni progon korupcije na visokoj razini dodatno se smanjio. Percepcija korupcije i iskustvo korupcije u poslovanju u Slovačkoj i dalje su vrlo visoki. I dalje su prisutni rizici utvrđeni 2024. i 2025. zbog ukidanja specijaliziranih agencija za borbu protiv korupcije (Ured posebnog tužiteljstva i Nacionalna agencija za kriminalitet) i reforme kaznenog zakona, kojom su skraćeni rokovi zastare i smanjene kazne za kaznena djela korupcije. Uz to, glavni državni odvjetnik koristi svoje ovlasti za ukidanje konačnih odluka nižih državnih odvjetnika i tijela za kazneni progon u fazi prije suđenja. Nakon reorganizacije policije i kaznenog progona, broj otkrivenih i kazneno gonjenih slučajeva korupcije naglo se smanjio. Smanjeno sankcioniranje kaznenih djela korupcije i kraći rok za privođenje počinitelja pravdi nepovratno su utjecali na nekoliko visokoprofilnih korupcijskih predmeta. Pokušaj ukidanja Ureda za zaštitu zviždača u prosincu 2025. potaknuo je dodatnu zabrinutost u pogledu okvira za borbu protiv korupcije i zbog mogućnosti da će se potencijalni zviždači bojati davati informacije o korupciji na visokoj razini. Ukratko, ti su događaji ponovno ukazali na nepouzdanost okvira za borbu korupcije, zbog koje je izložen neopravdanom uplitanju. Potrebno je uložiti znatne napore u uklanjanje utvrđenih nedostataka koji se odnose na nedovoljnu specijalizaciju nadležnih tijela.

(31) U pravosudnom sustavu uvedena je reforma pravosudne mreže, koja je u postupku evaluacije. Međutim, i dalje postoji zabrinutost u pogledu još nedostatne zaštite neovisnosti sudstva, osobito kad je riječ o članovima sudbenog vijeća, čije su ovlasti dodatno povećane, na primjer u disciplinskim postupcima, iako je vlada nedavno poduzela inicijative u pogledu njihova razrješenja dužnosti. Takvo stanje predstavlja izravne rizike za poslovno i regulatorno okruženje Slovačke.

(32) Zahvaljujući ulaganjima privatnih telekomunikacijskih operatera u gigabitne i 5G mreže digitalna infrastruktura u Slovačkoj napredovala je i na gradskim i na ruralnim područjima. Ipak, potrebno je uložiti daljnje napore jer je pokrivenost ruralnih područja relativno slaba, a javna potrošnja ograničena. Očekuje se da će zakonodavne mjere uvedene 2025., uključujući Zakon o gradnji i Akt o gigabitnoj infrastrukturi, poduprijeti uvođenje digitalne infrastrukture, no i dalje su prisutni neki regulatorni izazovi. Sporo uvođenje digitalnih tehnologija u Slovačkoj i dalje ograničava konkurentnost i rast: samo je 57 % malih i srednjih poduzeća (MSP-ova) u 2025. postiglo osnovni digitalni intenzitet, u usporedbi s prosjekom EU-a od 71 %. Nedostatak odgovarajućih digitalnih vještina i mogućnosti usavršavanja među zaposlenicima te poteškoće s privlačenjem stručnjaka za IKT znatan su izazov poduzećima. Unatoč brojnim naporima, rascjepkanost, nedostatak usmjerenosti na korisničko iskustvo i sporo uvođenje usluga e-uprave smanjuju kredibilitet reformi te upućuju na potrebu za poboljšanjem upravljanja podacima i interoperabilnosti te za daljnjom integracijom usluga e-uprave.

(33) Iako je 2025. klasificirana kao „novi inovator”, Slovačka je bilježila sve veći jaz u rezultatima u odnosu na prosjek EU-a. Javna potrošnja za istraživanje i razvoj smanjila se s 0,45 % u 2023. na 0,39 % u 2024., što je znatno ispod prosjeka EU-a. Vlada je 2023. obećala da će nastaviti s godišnjim povećanjima javne potrošnje za istraživanje i razvoj, koja bi do 2030. trebala dosegnuti 0,67 % BDP-a. Tu putanju treba održati radi poboljšanja konkurentnosti Slovačke i kombinirati s daljnjim poticanjem privatnih ulaganja u istraživanje i razvoj, koja su i dalje na kritično niskoj razini.

(34) Slovačko okruženje za istraživanje i inovacije i dalje je rascjepkano, a suradnja između poslovnog i istraživačkog sektora neznatno se poboljšala. Ekosustav istraživanja i inovacija nije predvidljiv zbog nedovoljno razvijenog institucionalnog okvira bez jasno dodijeljenih odgovornosti. Promicanje praksi razvijenih u okviru plana za oporavak i otpornost, kao što je provođenje međunarodnih evaluacija za dodjelu bespovratnih sredstava i prijenos znanja, bit će ključno za poboljšanje kvalitete rezultata istraživanja i povećanje vjerojatnosti njihove uspješne komercijalizacije. Za dodatno poticanje poslovno-akademske suradnje, osobito prijenosa tehnologije, bilo bi korisno da Slovačka primjenjuje međunarodnu najbolju praksu upravljanja pravom intelektualnog vlasništva na sveučilištima.

(35) Prilike MSP-ova za ulaganja u istraživanje i razvoj ograničene su jer postojeći sustav poreznih poticaja za istraživanje i razvoj favorizira veća poduzeća. Poboljšanjem programa poticaja za istraživanje i razvoj te dodatnim usmjeravanjem politika istraživanja i razvoja na MSP-ove mogao bi se potaknuti potencijal rasta Slovačke.

(36) Slovačko gospodarstvo, uključujući njegov veliki i energetski intenzivan industrijski sektor, i dalje teško postiže konkurentnost u kontekstu modernizacije i ispunjavanja klimatskih ciljeva. Industrija je i dalje velik sektor u smislu potrošnje energije i intenziteta emisija ugljika iako se oboje smanjilo zadnjih godina zbog povećanja učinkovitosti i strukturnih pomaka. Visoke cijene energije i dalje predstavljaju znatan izazov poduzećima te upućuju na strukturne probleme. Za troškovno učinkovit prelazak na dekarbonizaciju uz istodobno održavanje industrijske konkurentnosti potrebno je da Slovačka nastavi ulagati u energetsku učinkovitost i ubrza elektrifikaciju industrijskih procesa. To bi se moglo poticati i mjerama za poboljšanje omjera cijena električne energije i prirodnog plina. Potencijal za domaću proizvodnju tehnologija s nultom neto stopom emisija još nije dovoljno iskorišten. Integracija novih industrijskih sektora u lance vrijednosti EU-a i prelazak na proizvode koji se više temelje na inovacijama važne su mogućnosti koje bi slovačko gospodarstvo moglo iskoristiti.

(37) Unatoč nastojanjima za diversifikaciju opskrbe prirodnim plinom i smanjenje potražnje, ovisnost o ruskim fosilnim gorivima i dalje je znatna te Slovačku izlaže vanjskim rizicima. Više od 50 % prirodnog plina i više od 80 % nafte u 2025. potjecalo iz Rusije. Udio obnovljivih izvora energije u kombinaciji izvora električne energije u Slovačkoj bio je 2025. među najnižima u EU-u, a potencijal energije vjetra i dalje je neiskorišten. Nakon postupnog ukidanja ugljena 2023. dekarbonizacija u Slovačkoj uglavnom se temelji na nuklearnoj energiji. Skupi prirodni plin i dalje znatno utječe na prosječne cijene električne energije. Smanjenje njegova udjela u proizvodnji električne energije doprinijelo bi stabilizaciji slovačkog elektroenergetskog sustava, priuštivosti električne energije i konkurentnosti. Slovačka je u okviru plana za oporavak i otpornost poduzela mjere za ubrzanje uvođenja energije iz obnovljivih izvora i poboljšanje zakonodavnog okvira, no uvođenje obnovljivih izvora energije i dalje je vrlo sporo. Nedostatak dugoročne sigurnosti za ulagače u energiju iz obnovljivih izvora i dalje je glavna strukturna prepreka razvoju novih projekata. Konkretno, šira primjena dražbi električne energije i dugoročnih ugovora poduprla bi razvoj većih projekata obnovljivih izvora energije te dovela do novih rješenja za dekarbonizaciju energetski intenzivnih industrija.

(38) Da bi se zadovoljile veće potrebe za elektrifikacijom industrije i održivom mobilnošću, potrebno je dodatno ubrzati nova ulaganja u mrežu i povećati njezin kapacitet. Napredak u dekarbonizaciji sektora grijanja i hlađenja većom primjenom obnovljivih rješenja pomogao bi u postizanju klimatskih ciljeva i priuštivijih cijena energije. Uz ubrzanje elektrifikacije, prelazak sektora hlađenja na niskougljično gospodarstvo mogao bi se ojačati širom primjenom geotermalnih rješenja jer Slovačka za to ima povoljne geološke uvjete na nekim lokacijama.

(39) Slovačka ima vrlo nizak udio mobilnosti s nultom neto stopom emisija, čemu je dokaz jedan od najnižih postotaka registracija novih vozila s nultim emisijama u EU-u, ali i zaostajanje u uvođenju infrastrukture za punjenje i opskrbu gorivom s nultim emisijama. Iako je Slovačka u okviru svojeg plana za oporavak i otpornost donijela određene reforme, još nisu ostvareni poticaji za potporu uvođenju vozila i infrastrukture s nultim emisijama. Uvođenje poticaja za elektromobilnost iz akcijskog plana ključno je kako bi se privatnom sektoru omogućila znatna daljnja ulaganja. Slično tome, modernizacija slovačke infrastrukture željezničkog prometa je spora, što ograničava njezinu privlačnost za putničku i komercijalnu upotrebu. Nadalje, Slovačka nema centraliziran pristup dugoročnom financiranju gradnje i obnove nacionalne prometne infrastrukture. To bi se moglo poboljšati izdvajanjem fiksnih i predvidljivih nacionalnih proračunskih sredstava za razvoj i održavanje prometne infrastrukture, koja bi se koristila uz europska i javno-privatna sredstva. Nadalje, treba dodatno pojednostavniti faze prije ulaganja u prometnu infrastrukturu kako bi se ubrzao razvoj i održavanje infrastrukture. Uz to, zbog nedostatka odgovarajućih mogućnosti prijevoza u Slovačkoj, pogotovo na ruralnim područjima, mobilnost i pristup osnovnim uslugama često su ograničeni za kućanstva s niskim dohotkom. Konkretno, javni je prijevoz nedovoljno povezan uz ograničenu primjenu opcija aktivne mobilnosti, mjera prijevoza na zahtjev i socijalnih taksija za kućanstva s niskim dohotkom u najpogođenijim regijama, kao što su središnja i istočna Slovačka.

(40) Iako je Slovačka donijela plan za prilagodbu klimatskim promjenama, provedba politika otpornosti na klimatske promjene zaostaje zbog nedostatka institucionalne spremnosti, slabe informiranosti na regionalnoj i lokalnoj razini i nedovoljne suradnje među ministarstvima. Kvaliteta vode i upravljanje vodama pogoršavaju se, među ostalim zbog hidromorfoloških promjena i kontaminacije pesticidima, što utječe na ljudsko zdravlje i produktivnost industrije i poljoprivrede. Iako je Slovačka donekle napredovala u recikliranju ambalažnog otpada, i dalje postoji opasnost da neće ostvariti ciljeve za komunalni i ambalažni otpad, kao ni svoj cilj do 2035. za komunalni otpad koji se odlaže na odlagalištima. Na produktivnost poljoprivrede, šumarstva i industrije koja ovisi o vodi utječe i degradacija ekosustava, koja znatno utječe na gospodarstvo. To je uglavnom posljedica pritisaka kao što su neodrživo šumarstvo i poljoprivreda, razvoj infrastrukture i invazivne vrste.

(41) S obzirom na presudnu ulogu ljudskog kapitala u povećanju konkurentnosti i strateške autonomije Unije, Vijeće je 2026. državama članicama preporučilo da poduzmu mjere za hitno prevladavanje strukturnih izazova povezanih s ljudskim kapitalom u području vještina, obrazovanja i osposobljavanja, koji koče konkurentnost. Preporuke za pojedinu zemlju upućene Slovačkoj 2026. mogu doprinijeti provedbi Preporuke Vijeća o ljudskom kapitalu u Uniji.

(42) Stopa dugotrajne nezaposlenosti podzastupljenih skupina, osobito Roma, niskokvalificiranih i starijih radnika, i dalje je visoka i produbljuje problem nedostatka vještina i regionalnih razlika. Iako je stanje lošije u istočnim regijama zemlje, ne ulaže se dovoljno u politike kojima bi se osobama iz ranjivih skupina pomoglo da pronađu ili zadrže zaposlenje. Sudjelovanje na tržištu rada, posebno žena, otežano je i zbog nedovoljne dostupnosti i upotrebe priuštivih visokokvalitetnih usluga ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, posebno za djecu mlađu od tri godine, što se odražava na skupine u nepovoljnom položaju. Osim toga, mogućnosti fleksibilnih radnih uvjeta, kao što je rad u nepunom radnom vremenu ili na daljinu, i dalje su vrlo ograničene.

(43) Slovačka se stalno suočava s izazovima u sustavu obrazovanja i usavršavanja, što ograničava dugoročni rast i rezultate na tržištu rada. Ograničen je napredak postignut u jačanju osnovnih vještina, osobito među osobama u nepovoljnom položaju, uključujući marginalizirane romske zajednice. Nedavnim zakonodavnim reformama uvedene su mjere usmjerene na poboljšanje matematičke pismenosti i jačanje temeljnih kompetencija. Visok udio učenika nema minimalnu razinu znanja u osnovnim predmetima, a ishodi učenja ispod su prosjeka EU-a. Izostajanje s nastave i rano napuštanje školovanja, posebno na ruralnim područjima, dodatno umanjuju obrazovne ishode. Unatoč aktualnim reformama, pristup mjerama potpore i dalje je nedostatan, posebno za učenike s posebnim obrazovnim potrebama, te onemogućuje jednak i uključiv pristup kvalitetnom obrazovanju.

(44) I dalje je prisutan znatan nedostatak vještina, koji pogađa više od polovine poduzeća i odražava neusklađenost između ponude i potražnje vještina na tržištu rada. Iako je postignut izvjestan napredak u obrazovanju odraslih, stopa sudjelovanja je i dalje niska, osobito među niskokvalificiranim radnicima. Stopa sudjelovanja u učenju temeljenom na radu i dalje je ispod prosjeka EU-a, još postoji jaz u osnovnim digitalnim vještinama, a stopa sudjelovanja žena u obrazovanju u području STEM-a i dalje je niska. Donesene su mjere za reformu strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te jačanje programa u području STEM-a poboljšanjem matematičke pismenosti na razini višeg sekundarnog obrazovanja. Treba dodatno proširiti mogućnosti prekvalifikacije i usavršavanja, ojačati osposobljavanje učitelja i nastavnika, poboljšati provedbu kurikularnih reformi i povećati upis na programe u području STEM-a, među ostalim preobrazbom tehničkih srednjih i viših škola u specijalizirane ustanove usmjerene na STEM i snažnijom suradnjom s poslodavcima i visokim učilištima. Isto tako, niska stopa stjecanja tercijarnog obrazovanja, visoka stopa studenata koji studiraju u inozemstvu i niska stopa povratka studenata, posebno u područjima s velikom potražnjom, smanjuju dostupnost kvalificirane radne snage. Unatoč tomu, integracija državljana trećih zemalja na tržište rada i dalje je ograničena i rascjepkana te nedostaje sveobuhvatan okvir koji bi podupirao njihovo dugoročno uključivanje. Mjerama za zadržavanje i privlačenje kvalificiranih stručnjaka doprinijelo bi se rješavanju problema nedostatka radne snage i poduprla konkurentnost gospodarstva.

(45) Otpornost slovačkog zdravstvenog sustava i dalje je pod znatnim pritiskom zbog manjka i starenja zdravstvenih djelatnika. Broj zaposlenih zaostaje za prosjekom EU-a, manjka 21 % liječnika opće prakse, a gotovo četvrtina medicinskih sestara/tehničara približava se mirovini. Unatoč nedavnim povećanjima plaća za neke kategorije, i dalje je teško zadržati medicinsko osoblje zbog loših radnih uvjeta i slabog interesa za karijeru u području primarne zdravstvene zaštite, kao i zbog emigracije. Problem manjka radne snage i infrastrukturnih nedostataka ne rješava se adekvatno, a samo 2,7 % rashoda za zdravstvo u 2023. odnosilo se na preventivnu zdravstvenu zaštitu, što je znatno ispod prosjeka EU-a. Iako su u okviru plana za oporavak i otpornost izdvojena sredstva za financiranje klinika i proširenje probira, te mjere još nisu značajnije poboljšale pristup ni jednakost. Dugovi i velika kašnjenja u plaćanju u glavnim državnim bolnicama odraz su neučinkovitosti sustava, koju pogoršavaju visoki izravni troškovi. Mjerama u okviru plana za oporavak i otpornost donekle je poboljšana koordinacija zdravstvenih usluga. Međutim, treba dodatno ojačati primarnu i preventivnu zdravstvenu zaštitu, osobito za ranjive osobe, i osigurati opskrbu ključnim medicinskim proizvodima i dugoročnu fiskalnu održivost.

(46) Usluge dugotrajne skrbi i dalje se nedovoljno financiraju i prilično su ograničene, posebno za ranjive skupine. Zbog starenja stanovništva predviđa se da će se javni rashodi za dugotrajnu skrb povećati u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. Nedostatak radne snage i regionalne razlike ograničavaju pružanje usluga, posebno na ruralnim područjima i u istočnim regijama Slovačke. Iako su u okviru plana za oporavak i otpornost provedene neke početne reforme i ulaganja, pristup priuštivoj i kvalitetnoj dugotrajnoj skrbi i dalje je neujednačen među regijama, a usluge koje se pružaju u zajednici nedovoljno su razvijene.

(47) Imajući u vidu blisku međusobnu povezanost gospodarstava država članica europodručja i njihov zajednički doprinos funkcioniranju ekonomske i monetarne unije, Vijeće je u 2026. državama članicama europodručja preporučilo da poduzmu djelovanja, među ostalim u okviru svojih planova za oporavak i otpornost, u cilju provedbe Preporuke o ekonomskoj politici europodručja 2026. Kad je riječ o Slovačkoj, preporuka br. 1 doprinosi provedbi prve, druge, treće i pete preporuke za europodručje, preporuka br. 2 doprinosi provedbi četvrte preporuke za europodručje, preporuka br. 3 doprinosi provedbi osme i devete preporuke za europodručje, preporuke br. 4 i 5 doprinose provedbi sedme preporuke za europodručje, a preporuka br. 6 doprinosi provedbi pete preporuke za europodručje.

(48) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i njezine zaključke o postojanju neravnoteža, preporuke na temelju članka 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporukama br. 1, 2, 3 i 5. Politikama iz preporuke br. 1 doprinosi se uklanjanju slabosti koje se odnose na tržište stambenih nekretnina i dug kućanstava. Politikama iz preporuka br. 1, 2 i 5 doprinosi se uklanjanju slabosti povezanih s vanjskom bilancom i državnim saldom. Politikama iz preporuka br. 1, 3 i 5 doprinosi se uklanjanju slabosti povezanih s konkurentnošću. Preporukama br. 1, 2, 3 i 5 doprinosi se uklanjanju neravnoteža i provedbi Preporuke o ekonomskoj politici europodručja za 2026., u skladu s uvodnom izjavom 47.,

PREPORUČUJE da Slovačka u 2026. i 2027. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Nastaviti se pridržavati maksimalnih stopa rasta neto rashoda koje je Vijeće preporučilo 21. siječnja 2025. s ciljem okončanja stanja prekomjernog deficita i pritom iskoristiti fleksibilnost na temelju nacionalne klauzule o odstupanju koju je aktiviralo Vijeće. Povećati ukupnu potrošnju za obranu i sigurnost te povećati pripravnost i pritom osigurati održivost duga i učinkovitost potrošnje te postupnu prilagodbu proračuna u skladu sa strukturno većom potrošnjom za obranu. Osigurati da mjere poduzete za ublažavanje posljedica povećanja cijena energije budu privremene i usmjerene na zaštitu ranjivih kućanstava ili zadovoljavanje potreba energetski intenzivnih poduzeća, održavaju poticaje za uštedu energije i da je njihov fiskalni trošak u skladu s obvezama koje proizlaze iz fiskalnog okvira EU-a. Osigurati učinkovitiju strukturu poreza, među ostalim smanjenjem destimulirajućih mjera na tržištu rada i većom primjenom poreza za zaštitu okoliša i periodičnog oporezivanja imovine. Pojednostavniti sustav oporezivanja i poboljšati učinkovitost potrošnje, među ostalim usklađivanjem analiza rashoda s proračunskim postupkom. Nastaviti povećavati poreznu disciplinu, među ostalim daljnjom digitalizacijom porezne uprave. Zadržati cjenovne poticaje za uštedu energije i bolje usmjeriti socijalnu potrošnju. Ubrzati gradnju pojednostavnjenjem prostornog planiranja i postupaka izdavanja dozvola, proširiti privatno tržište najma nekretnina i promicati priuštivo i socijalno stanovanje, uključujući zadržavanje smještaja za ranjive skupine.

2. Osigurati kontinuitet reformi i ulaganja koji se provode u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost. Ubrzati napore za provedbu programâ kohezijske politike, na temelju, ovisno o slučaju, preraspodjele na strateške prioritete i fleksibilnosti dogovorenih u kontekstu preispitivanja okvira kohezijske politike u sredini programskog razdoblja. Odgovoriti na jedinstvene socioekonomske i sigurnosne izazove te izazove u području civilne pripravnosti koji utječu na regije na vanjskoj istočnoj granici EU-a, uključujući potrebu za ulaganjem u infrastrukturu dvojne namjene.

3. Poboljšati poslovno okruženje stvaranjem predvidljivijeg regulatornog okvira i osigurati da se procjene učinka i savjetovanja s dionicima uključe u zakonodavni postupak. Ukloniti preostale prepreke u pružanju usluga. Riješiti problem rascjepkanosti upravljačkih struktura, među ostalim pripremom reforme lokalnog upravljanja. Poboljšati pružanje i korisničko iskustvo usluga e-uprave. Osigurati transparentnost i tržišno natjecanje u postupcima javne nabave. Ojačati pravosudni sustav, uključujući njegovu neovisnost, te poboljšati djelotvornost sustava za borbu protiv korupcije, među ostalim osiguravanjem odgovarajućeg, autonomnog i učinkovitog otkrivanja, istrage i kaznenog progona slučajeva korupcije na visokoj razini te dostatnih, specijaliziranih kapaciteta na razini policije i kaznenog progona.

4. Nastaviti širiti gigabitnu povezivost, posebno u slabije pokrivenim područjima. Pojačati korištenje digitalnih tehnologija, posebno u MSP-ovima, uklanjanjem uskih grla u njihovu uvođenju. Poboljšati politiku istraživanja i inovacija daljnjim povećanjima javnih ulaganja u istraživanje i razvoj, pojednostavnjenjem sustava upravljanja, financiranja i evaluacije istraživanja i razvoja, poticanjem suradnje između poslovnog i istraživačkog sektora te revizijom programa poreznih poticaja za istraživanje i razvoj kako bi se pružila veća potpora MSP-ovima.

5. Promicati ulaganja u unapređenje industrijske konkurentnosti, među ostalim poticanjem dekarbonizacije i elektrifikacije te gospodarskom diversifikacijom. Ubrzati diversifikaciju opskrbe energijom kako bi se postupno ukinula ovisnost o ruskim izvorima. Ubrzati uvođenje obnovljivih izvora energije, posebno energije vjetra, i povećati učinkovitost postupaka za priključenje na mrežu. Podupirati daljnja ulaganja u mreže, posebno elektroenergetske mreže, i u dekarbonizaciju sektora grijanja. Podupirati daljnje uvođenje mobilnosti s nultom stopom emisija, reformirati upravljanje ulaganjima u promet te modernizirati i povećati ulaganja u održivu prometnu infrastrukturu, osobito željezničku mrežu. Poboljšati gospodarenje otpadnim resursima, ponovnu uporabu komunalnog i ambalažnog otpada i očuvanje prirodnih resursa te povećati otpornost na klimatske promjene i otpornost vodoopskrbe, među ostalim promicanjem prirodnih rješenja i dovršenjem zona nacionalnih parkova.

6. Povećati sudjelovanje podzastupljenih skupina na tržištu rada, posebno u regijama s visokom nezaposlenošću, i promicati fleksibilnije radne uvjete. Povećati dostupnost priuštivog visokokvalitetnog ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja za djecu mlađu od tri godine. Osigurati jednak i uključiv pristup kvalitetnom obrazovanju na svim razinama s naglaskom na osnovnim vještinama, među ostalim za djecu u nepovoljnom položaju. Povećati mogućnosti prekvalifikacije i usavršavanja odraslih, među ostalim ulaganjem u digitalne vještine i osposobljavanje nastavnika i učitelja te povećanjem upisa u obrazovne programe u području STEM-a. Poboljšati zadržavanje i privlačenje kvalificiranih stručnjaka kako bi se riješio problem nedostatka radne snage. Poboljšati pružanje usluga primarne zdravstvene zaštite i proširiti mjere preventivne zdravstvene zaštite. Ojačati otpornost i fiskalnu održivost zdravstvenog sustava i sustava dugotrajne skrbi te osigurati priuštivu i kvalitetnu dugotrajnu skrb, osobito daljnjim proširenjem usluga skrbi u zajednici.

Sastavljeno u Bruxellesu 10. srpnja 2026.

Za Vijeće

Predsjednik

S. HARRIS